

Vergaderjaar 2025–2026

27 858

Gewasbeschermingsbeleid

25 883

Arbeidsomstandigheden

Nr. 740

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSEL-
ZEKERHEID EN NATUUR**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 januari 2026

Een onafhankelijk onderdeel van de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit, Bureau Risicobeoordeling en Onderzoek (BuRO), heeft in 2024 een onderzoek uitgevoerd naar de risico's van de aanwezigheid van residuen gewasbeschermingsmiddelen op geïmporteerde rozen uit niet-EU lidstaten voor mens (consumenten, werknemers en inspecteurs) en milieu (bodemorganismen en bijen). Naar aanleiding van dit onderzoek heeft BuRO een advies gepubliceerd op 21 januari. Tijdens het Commissiedebat Gewasbescherming op 15 mei 2024 heeft het lid Pierik (BBB) een vraag gesteld over de mogelijkheid om een residulimiet in te stellen op sierteeltproducten waar middelen op zitten die in Nederland verboden zijn. Er is hierbij aangegeven om de resultaten van het onderzoek van BuRO af te wachten, en er is toegezegd om de Kamer hierover te informeren door een kabinetsappreciatie te sturen. Met deze brief informeer ik uw Kamer mede namens de Staatssecretaris van Participatie en Integratie en de Staatssecretaris van Jeugd, Preventie en Sport over dit advies en de vervolgstappen daarop. Hiermee wordt tevens de toezegging van het lid Pierik (BBB) afgedaan.

Conclusie rapport BuRO

De conclusies in het rapport zijn als volgt:

- Risico's worden gevonden voor zowel mensen als bodemorganismen en bijen.
- In het geval van consumptie van rozenblaadjes wordt alleen een mogelijk gezondheidsrisico verwacht voor één stof die niet in de EU is goedgekeurd.
- Voor werkers levert de aanwezigheid van residuen van gewasbeschermingsmiddelen op geïmporteerde rozen mogelijk een gezondheidsrisico op, als geen gebruik wordt gemaakt van persoonlijke beschermingsmiddelen. Gezondheidsrisico's voor werkers door acute blootstelling zijn voor vijf stoffen ook met volledig gebruik van

persoonlijke beschermingsmiddelen niet uit te sluiten. Geen van deze vijf stoffen is in de EU (meer) goedgekeurd.

- Voor risico's voor bodemorganismen en bijen geven de berekende ratio's aan dat er een mogelijk risico is als afval van geïmporteerde rozen van buiten de EU bij het groenafval terechtkomt en op die manier in compost wordt verwerkt.

BuRO adviseert om ervoor te zorgen dat de aanwezigheid van residuen van gewasbeschermingsmiddelen op geïmporteerde rozen en andere snijbloemen wordt gereguleerd opdat er geen gezondheids- en milieuri-sico's kunnen ontstaan. Zolang hierin niet is voorzien, wordt er geadviseerd om: 1) andere departementen en toezichthouders te betrekken bij het correct gebruik van de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen door bloemisten, veilingmedewerkers, inspecteurs en andere werkers die met geïmporteerde rozen en andere snijbloemen in aanraking komen; 2) de consumptie van rozenblaadjes van rozen die niet specifiek voor dat doel geteeld zijn te ontraden; 3) consumenten en bedrijven op te roepen om afval van geïmporteerde rozen en andere snijbloemen niet bij het gft-afval of op de composthoop te deponeren.

Beleidsreactie

Het kabinet neemt de aangetoonde risico's uiterst serieus. De bevindingen onderstrepen de noodzaak tot zorgvuldig en voortvarend handelen. Het kabinet staat welwillend tegenover de geformuleerde aanbevelingen en is bereid deze, waar mogelijk, op te volgen. Het kabinet geeft hieronder aan hoe het de aanbevelingen van BuRO opvolgt.

Regulering van residuen van gewasbeschermingsmiddelen op geïmporteerde rozen en andere snijbloemen

Er is geen specifieke Europese regelgeving die maximale residu limieten (MRL) van gewasbeschermingsmiddelen op snijbloemen vaststelt. De bestaande Europese residuwetgeving is beperkt tot voedsel en diervoeder¹. Wel vallen gewasbeschermingsmiddelen die worden toegepast bij de teelt van bloemen binnen de EU onder de Europese toelatingsverordening, waarin onder meer risico's voor mens en milieu worden beoordeeld, daarbij behoren ook risico's voor werknemers².

Het kabinet hecht groot belang aan de bescherming van mens, dier en milieu, waaronder de bescherming van werknemers in de bloemenketen. Tegelijkertijd geldt dat de mogelijkheden voor zelfstandig nationaal ingrijpen bij de import van bloemen beperkt zijn door het geharmoniseerde Europese kader en het beginsel van het vrije verkeer van goederen.

Het kabinet acht het van belang dat eventuele aanvullende eisen aan residuen op geïmporteerde bloemen op Europees niveau worden ontwikkeld en vastgesteld. Dit is noodzakelijk om een gelijk speelveld binnen de interne markt te waarborgen en om juridische en handelsbelemmeringen te voorkomen. Sinds 2017 heeft de Europese Commissie met verschillende lidstaten discussie gevoerd over residuen op snijbloemen. Nederland blijft hierbij inzetten op een effectieve uitvoering en handhaving van de bestaande Europese regelgeving en neemt actief deel aan de Europese overleggen, waaronder SCoPAFF-vergaderingen, over dit onderwerp. Daarnaast blijft Nederland zich in Brussel inzetten voor verdere harmonisatie en, waar nodig, aanscherping van het

¹ Regulation (EC) No. 396/2005

² Regulation (EC) No. 1107/2009

Europese beleid, met het oog op een hoog niveau van bescherming van mens, dier en milieu. Ten slotte heeft de Europese Commissie in de visie voor landbouw en voedsel aangegeven een principe vast te willen stellen dat de meest gevaarlijke bestrijdingsmiddelen die in de EU om gezondheids- en milieuredenen verboden zijn, niet via geïmporteerde producten weer in de EU mogen worden toegelaten. Daartoe werd een impact assessment voorgesteld, die op 25 november 2025 gestart is en waarvan de resultaten verwacht worden in de zomer van 2026. De uitkomsten ervan zijn cruciaal voor verder handelen. Het kabinet zal zich in de tussentijd op verschillende vlakken inzetten om mens en milieu te beschermen. Hieronder wordt dit kort beschreven en nader toegelicht.

Correct gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen door bloemisten, veilingmedewerkers, inspecteurs en andere werkers

Uit het advies van BuRO blijkt dat werkers kunnen worden blootgesteld aan residuen van gewasbeschermingsmiddelen op geïmporteerde rozen. Deze blootstelling brengt reële gezondheidsrisico's met zich mee. Het is daarom noodzakelijk dat werkgevers, conform de STOP-strategie, passende maatregelen treffen om blootstelling zoveel mogelijk bij de bron te voorkomen. Waar nodig moet dit worden aangevuld met technische of organisatorische maatregelen of als laatste stap de inzet van persoonlijke beschermingsmiddelen, ter invulling van de wettelijke zorgplicht van werkgevers.

BuRO adviseert in dit verband het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (werkhandschoenen conform EN374-2016 en het bedekken van armen en benen). Tegelijkertijd geeft BuRO aan dat gezondheidsrisico's voor werkenden door acute blootstelling voor vijf stoffen, die in de EU verboden zijn, ook met volledig gebruik van de onderzochte persoonlijke beschermingsmiddelen (conform EN374-2016 en het bedekken van armen en benen)³ niet uit te sluiten zijn. BuRO concludeert dit op basis van een risico-inschatting door het RIVM. Er zijn geen metingen van de blootstelling van werknemers gedaan.

De precieze gezondheidsrisico's bij blootstelling aan deze vijf stoffen zijn niet bekend. Die hangen af van de mate en de duur van de blootstelling en verschilt per werksituatie. Daarbij spelen onder andere de volgende factoren een rol:

- welke hoeveelheid schadelijke stoffen bij de werknemer terecht komt;
- of werknemers daadwerkelijk persoonlijke beschermingsmiddelen dragen;
- en of deze middelen de juiste zijn en ook correct worden gebruikt.

De bevindingen van BuRO onderstrepen het belang van bestaande verplichtingen uit de Arbeidsomstandighedenwet. Op basis van de Arbeidsomstandighedenwet zijn werkgevers primair verantwoordelijk voor een gezonde en veilige werkplek. Werkgevers moeten de risico's voor gezond en veilig werken, zoals de daadwerkelijke blootstelling van werknemers, in kaart brengen in een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E). Hier hoort een plan van aanpak bij waarin staat welke maatregelen worden genomen om risico's zoveel mogelijk te beperken. Daarbij verdient de bescherming en inzet van groepen voor wie strengere regelgeving geldt speciale aandacht, zoals jongeren en zwangeren.

Concreet betekent dit dat de werkgever de risico's zoveel mogelijk moet terugdringen bij de bron. In dit geval door rozen zonder gewasbescher-

³ RIVM rapport 2025-0045 «Gewasbeschermingsmiddelen op rozen gekweekt buiten de Europese Unie» – Een risicobeoordeling

mingsmiddelen in te kopen, waarvan het gebruik in de EU niet is toegestaan. Bij rozen met gewasbeschermingsmiddelen die wel in de EU gebruikt mogen worden kunnen persoonlijke beschermingsmiddelen als maatregel worden gebruikt. Naar aanleiding van het rapport is het belangrijk dat werkgevers nagaan of de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen voor alle medewerkers aanwezig zijn en of deze op de goede manier gebruikt worden. Sowieso geldt dat als deze middelen nodig zijn de werkgever ze gratis beschikbaar moet stellen en zorgen voor duidelijke voorlichting en toezicht op het juiste gebruik. Werknemers zijn op hun beurt verplicht de instructies van de werkgever op te volgen en de middelen correct te gebruiken. Het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen heeft direct gevolgen voor minderjarige medewerkers. Jongeren van 13, 14 en 15 jaar mogen geen werkzaamheden uitvoeren waarbij persoonlijke beschermingsmiddelen noodzakelijk zijn. De Arbeidsinspectie houdt risicogericht toezicht op naleving van de arboverplichtingen door de werkgever. Jongeren onder de 18 jaar mogen namelijk niet werken met stoffen die als kankerverwekkend (CMR)⁴ geclassificeerd zijn. De arbeidsinspectie houdt risicogericht toezicht op naleving van de arboverplichtingen door de werkgever.

Mijn ministerie zal samen met SZW en de betrokken branches ervoor zorgen dat de informatie uit het rapport zo snel mogelijk bij relevante werkgevers terechtkomt. Ook zullen we bekijken hoe we branches en werkgevers kunnen ondersteunen bij de vertaling van de aanbevelingen naar maatregelen in de praktijk. Specifiek waar het gaat om de mogelijkheden tot substitutie (vermijden van blootstelling aan de verboden middelen) en om de inzet van persoonlijke beschermingsmiddelen. Over de bescherming van medewerkers bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen is eerder al gesproken met de VBW (Kamerstuk 27 858, nr. 711). Ten slotte gaan we in overleg met betrokken branches over de vraag wat de conclusies van het rapport betekenen voor de inzet van groepen werknemers in de betrokken branches voor wie meer bescherming vereist is (jongeren, zwangeren, werknemers die borstvoeding geven).

Ontraad de consumptie van rozenblaadjes van rozen (die niet voor dat doel geteeld zijn)

Het eten van gewassen die niet specifiek gekweekt zijn om gegeten of gedronken te worden, wordt al jaren afgeraden. Recent is op de website van het Voedingscentrum nog eens expliciet benadrukt dat dit ook voor bloemen geldt⁵.

Consumenten en bedrijven oproepen om afval van geïmporteerde rozen en andere snijbloemen niet bij het gft-afval of op de composthoop te deponeren

Uit het rapport blijkt dat op snijbloemen (rozen) residuen van werkzame stoffen zijn aangetroffen, waarvan een deel niet voor gebruik in de EU is goedgekeurd (bladzijde 33 van bijlage 2). Mogelijk leidt dat tot een risico voor bodemorganismen en bijen, in situaties dat bloemafval bij het groente-, fruit-, en tuinafval (gft-afval) terechtkomt en vervolgens tot compost wordt verwerkt. Bovendien kunnen die stoffen bijdragen aan resistentie tegen «azolen», stoffen die tegen schimmels in de gezondheidszorg en de landbouw worden gebruikt.

⁴ CMR staat voor Carcinogeen (kankerverwekkend) en/of Mutageen (veranderingen in erfelijke eigenschappen inducerend) en/of Reprotoxisch (schadelijk voor de voortplanting of het nageslacht). Stoffen die 1 of meerdere van deze eigenschappen hebben worden CMR stoffen genoemd.

⁵ Plantengifstoffen | Voedingscentrum

Om deze risico's te voorkomen wordt in het rapport geadviseerd consumenten en bedrijven op te roepen om afval van geïmporteerde rozen en andere snijbloemen uit derde landen niet meer bij het gft-afval te gooien, maar in plaats daarvan bij het huishoudelijk- en bedrijfsrestafval. Om de eenduidigheid van de afvalscheidingsregels te waarborgen zou dit advies niet alleen moeten gelden voor geïmporteerde snijbloemen, maar ook voor (biologische) snijbloemen die in Nederland en Europa zijn geteeld. De consequenties van deze maatregel zijn nu nog niet inzichtelijk en kunnen potentieel verstrekkend zijn. Daarom is het RIVM gevraagd om nader onderzoek te doen en te oordelen of maatregelen op dit vlak noodzakelijk zijn. Hier zal het kabinet op een later moment op terugkomen.

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
F.M. Wiersma